

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ARAD
DIRECȚIA ECONOMICĂ
Serviciul Buget
Nr. 20984/06.03.2025

**Raport de specialitate privind proiectul
bugetului de venituri și cheltuieli
al Municipiului Arad, pe anul 2025**

Bugetul local reprezintă documentul prin care sunt prevăzute și aprobate, în fiecare an, veniturile și cheltuielile unității administrativ-teritoriale Municipiul Arad. Veniturile și cheltuielile bugetului local alcătuiesc bugetul general care, după consolidare, prin eliminarea transferurilor de sume dintre bugete, va reflecta dimensiunea efortului financiar public și starea de echilibru sau dezechilibru.

Creditele bugetare aprobate se utilizează pentru finanțarea administrației publice locale, programelor, proiectelor, activităților, acțiunilor, obiectivelor și altele asemenea, potrivit scopurilor prevăzute în legi și alte reglementări și vor fi angajate și folosite în strictă corelare cu gradul previzionat de încasare a veniturilor bugetare.

Proiectul de buget al Municipiului Arad a fost întocmit în baza unor principii bugetare prevăzute de Legea finanțelor publice locale nr.273/2006 și anume:

- Principiul universalității;
- Principiul transparenței și publicității;
- Principiul unității;
- Principiul unității monetare;
- Principiul anualității;
- Principiul specializării bugetare;
- Principiul echilibrului.

Pe lângă finanțarea structurilor care alcătuiesc aparatul de specialitate al primarului Municipiului Arad, din bugetul local sunt finanțate și unitățile/structurile subordonate Municipiului Arad, ai căror conducători au calitatea de ordonatori terțiari de credite și anume:

- 40 unități de învățământ preuniversitar;
- Teatrul Clasic “Ioan Slavici” Arad;
- Filarmonica Arad;
- Centrul Municipal de Cultură Arad;
- HUB Cultural mARTA Arad;
- Direcția de Asistență Socială Arad;
- Centrul de Îngrijire pentru Persoane Vârstnice Arad;

În conformitate cu prevederile legislative, Ministerul Finanțelor Publice transmite direcțiilor generale ale finanțelor publice sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și transferurile consolidabile, aprobate prin legea bugetului de stat, ulterior, direcțiile generale ale finanțelor publice județene, precum și consiliile județene, în condițiile legii, repartizează pe unități administrativ-teritoriale, sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, precum și transferurile consolidabile pentru bugetele locale, în vederea definitivării proiectelor bugetelor locale de către ordonatorii principali de credite.

Pe baza veniturilor proprii și a sumelor repartizate din bugetul de stat, ordonatorii principali de credite, definitivează proiectul bugetului local, care se publică în presa locală sau se afișează la sediul unității administrativ-teritoriale, ulterior fiind supus aprobării autorităților deliberative, de către ordonatorii principali de credite;

Nivelul veniturilor din cote defalcate din impozitul pe venit și din sume defalcate din TVA a fost repartizat și comunicat prin adresele nr. ARG_TRZ_1005/ad/7/20.02.2025, nr. ARG_TRZ_1005/ad/4/20.02.2025, nr. ARG_TRZ_1005/ad/8/20.02.2025 și nr. ARG_TRZ_1278/25.02.2025 ale Serviciului de Îndrumarea și Verificarea Trezoreriilor și Sinteza și Asistența Elaborării și Execuției Bugetelor Locale din cadrul Direcției Generale Regionale a Finanțelor Publice Timișoara.

Conform Legii bugetului de stat pe anul 2025 nr. 9/2025, din impozitul pe venit estimat a fi încasat la bugetul de stat la nivelul Municipiului Arad, se repartizează, cota de 65%, prin decizie a directorului Direcției Generale Regionale a Finanțelor Publice. Această cotă se repartizează prin derogare de la prevederile Legii 273/2006 privind finanțele publice locale, art.32 și art.33, astfel: 63% la bugetul local al municipiului pe raza căruia își desfășoară activitatea plătitorii de impozite și taxe, iar o cotă de 2% se repartizează instituțiilor publice de spectacole din subordinea autorităților publice locale. În cazul în care media pe locuitor, calculate la nivelul fiecărui municipiu ca raport între suma corespunzătoare cotei prevăzute și numărul de locuitori, este mai mare de 2.000 lei/locuitor/an, la diferența rezultată între suma aferentă cotei de 63% și cea calculate prin înmulțirea numărului de locuitori cu media per locuitor corespunzătoare, se aplică o reținere de 15% în cazul municipiilor. În baza reținerilor de 15% se calculează coeficienții de corecție care se utilizează lunar la determinarea sumelor aferente cotelor convenite uat-urilor și care se aprobă prin ordin al viceprim-ministrului, ministrul de finanțe, în termen de 5 zile de la data intrării în vigoare a Legii Bugetului de stat pe anul 2025. Reținerile astfel aplicate sunt venituri definitive ale bugetului de stat.

Sumele încasate din cote defalcate din impozitul pe venit reprezintă venituri proprii ale bugetului local și se folosesc pentru finanțarea oricărui tip de cheltuieli, în timp ce sumele defalcate din TVA se alocă de la bugetul de stat, având destinație precisă stabilită de Guvernul României.

Destinația sumelor defalcate din TVA este următoarea:

a) finanțarea de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat pentru categoriile de cheltuieli prevăzute la art. 139 alin. (2) lit. b) și c) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările ulterioare;

b) finanțarea drepturilor asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav sau indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav acordate în baza prevederilor art. 42 alin. (4) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în limita prevăzută la art. 20 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, aprobată cu completări prin Legea nr. 28/2014, cu modificările și completările ulterioare;

c) finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul sectoarelor și municipiului București, respectiv pentru: servicii sociale din sistemul de protecție a copilului, implementarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie-iunie a anului școlar 2024-2025, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.1032/2024, cu încadrarea în sumele prevăzute pentru anul 2025 în fiecare dintre anexele 1-3 la această hotărâre, cheltuielile cu bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională, drepturile copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul special și învățământul de masă, finanțarea stimulentei educaționale, sub formă de tichete sociale, stabilit de Legea nr. 248/2015, republicată, pentru preșcolarii din învățământul de masă;

d) finanțării stimulentei educaționale, sub formă de tichete sociale, stabilit de Legea nr. 248/2015, republicată;

e) finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, potrivit prevederilor art.70 alin.(5) lit.b) din Legea 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, în cuantumurile stabilite în anexa la Hotărârea Guvernului nr.838/2022 și ale art.129 din Legea nr.272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

f) finanțarea cheltuielilor de funcționare ale unităților de îngrijire la domiciliu, ale centrelor de zi de îngrijire și recuperare și ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București, potrivit prevederilor art.12 alin.(3) lit.b) și ale art. 18 alin. (5) lit. c) din Legea nr. 17/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în baza standardelor de cost calculate pentru beneficiari/tipuri de servicii sociale, aprobate conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 426/2020, cu modificările ulterioare, precum și pentru plata indemnizației îngrijitorilor informali, potrivit prevederilor art.13 alin (6) din Legea nr.17/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

g) finanțării gratuității acordate elevilor prevăzuți la art.83 alin.(1) din Legea nr.198/2023, cu modificările ulterioare, la transportul public și metropolitan rutier, potrivit prevederilor art.83 alin. (2), lit.a) din același act normative;

h) finanțării centrelor de zi licențiate, destinate prevenirii separării copilului de familie, organizate la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor, potrivit prevederilor art.21 alin.(1) lit.a) și alin.(2) din

Legea nr.156/2023 privind organizarea activității de prevenire și separării copilului de familie, cu modificările și completările ulterioare;

i) finanțării centrelor de asistență socială pentru persoane adulte cu handicap aflate în subordinea/coordonarea direcțiilor de asistență socială organizate la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor și a măsurilor de protecție de tip centre de zi și centre rezidențiale pentru persoanele adulte cu handicap, la nivelul sectoarelor municipiului București;

j) pentru implementarea Programului național “Masă sănătoasă”, potrivit prevederilor art.LI alin.(3) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.156/2024 privind unele masuri fiscale bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene.

Creșterea nivelului salariului minim brut pe economie, în anul 2025 la 4.050 lei, va influența nivelul cheltuielilor de personal ale bugetului local și majorarea prețurilor achitate pentru bunurile și serviciile achiziționate de către Municipiul Arad.

Pentru anul 2025, proiectul de buget general al Municipiului Arad, este întocmit în conformitate cu clasificția bugetară a indicatorilor finanțelor publice, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr.1954/2005, cu modificările și completările ulterioare, unitatea de măsură fiind “mii lei” și este structurat după cum urmează:

I. Bugetul local

a. Veniturile bugetului local pentru anul 2025 sunt în valoare de 1.301.200,03 mii lei, iar veniturile încasate în anul 2024, conform execuției de casă, sunt în valoare de 808.346 mii lei.

Nivelul veniturilor din impozite și taxe locale a fost estimat de către Direcția Venituri având la bază prevederile Hotărârii Consiliului Local al Municipiului Arad nr.859/23.12.2024, privind stabilirea impozitelor și taxelor locale în Municipiul Arad pentru anul 2025.

Excedentul anilor precedenți aflat în sold la 31.12.2024 în valoare de 28.088.688,39 lei, care a fost repartizat parțial prin Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Arad nr. 3/13.01.2025 și va fi repartizat integral tot prin Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Arad.

Veniturile totale se compun din:

- Venituri fiscale (cote defalcate din impozitul pe venit și sume defalcate din taxa pe valoare adăugată) și venituri nefiscale;
- Venituri din capital;
- Subvenții de la bugetul de stat;
- Alocări de sume din PNRR aferente asistenței financiare nerambursabile și componente de împrumut;
- Sume aferente investițiilor din Fondul pentru Modernizare;
- Fondul European de Dezvoltare Regională aferent cadrului financiar 2021-2027;
- Fondului Social European Plus;
- Subvenții de la bugetul de stat necesare susținerii derulării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile postaderare, aferente perioadei de programare 2021-2027;
- Sume primite de la UE/alti donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări.

b. Cheltuielile bugetului local au fost stabilite în strictă corelare cu posibilitățile reale de încasare a veniturilor bugetare locale și exprimă preocuparea autorității locale de a asigura fondurile necesare funcționării serviciilor și dezvoltării publice, și care se clasifică după natura lor, în cheltuieli operaționale și cheltuieli de capital.

În sinteză, cheltuielile bugetului local pe anul 2025, în valoare de 1.329.297,63 mii lei, se prezintă astfel:

1. Autorități publice și acțiuni externe în suma de 73.482,33 mii lei, din care:
 - secțiunea funcționare: 64.433,33 mii lei;
 - secțiunea dezvoltare: 9.049 mii lei;

2. Tranzacții privind datoria publică și împrumuturi în suma de 22.650 mii lei, din care:
 - secțiunea funcționare: 22.650 mii lei;
 - secțiunea dezvoltare: 0 mii lei;
3. Ordine publică și siguranță națională în suma de 18.958 mii lei, din care:
 - secțiunea funcționare: 16.931 mii lei;
 - secțiunea dezvoltare: 1.463 mii lei;
4. Învățământ în suma de 198.662,03 mii lei, din care:
 - secțiunea funcționare: 58.382,03 mii lei;
 - secțiunea dezvoltare: 140.280 mii lei;
5. Sănătate în suma de 34.116 mii lei, din care:
 - secțiunea funcționare: 21.784 mii lei;
 - secțiunea dezvoltare: 12.332 mii lei;
6. Cultură, recreere, religie în suma de 127.242 mii lei, din care:
 - secțiunea funcționare: 103.947 mii lei;
 - secțiunea dezvoltare: 23.295 mii lei;
7. Asigurări și asistență socială în suma de 97.750 mii lei, din care:
 - secțiunea funcționare: 95.441 mii lei;
 - secțiunea dezvoltare: 2.309 mii lei;
8. Locuințe, servicii și dezvoltare publică în suma de 67.129,51 mii lei, din care:
 - secțiunea funcționare: 45.456,51 mii lei;
 - secțiunea dezvoltare: 21.673 mii lei;
9. Protecția mediului în suma de 93.473 mii lei, din care:
 - secțiunea funcționare: 33.837 mii lei;
 - secțiunea dezvoltare: 59.636 mii lei;
10. Combustibil și energie în suma de 343.923 mii lei, din care:
 - secțiunea funcționare: 52.940 mii lei;
 - secțiunea dezvoltare: 290.983 mii lei;
11. Transporturi în suma de 242.318,76 mii lei, din care:
 - secțiunea funcționare: 108.735 mii lei;
 - secțiunea dezvoltare: 133.583,76 mii lei.

Ponderile cele mai mari în cadrul cheltuielilor de funcționare le au cheltuielile cu serviciile publice, cheltuielile cu unitățile de învățământ, serviciul datoriei publice locale, funcționarea instituțiilor publice și de asistență socială, precum și cheltuielile cu investițiile din energie și transporturi.

Serviciile publice finanțate din bugetul consolidat al municipiului Arad includ:

- străzile – lucrările de întreținere, extindere și modernizare;
- salubritate și reducerea poluării – salubritatea și gestionarea deșeurilor de pe spațiile aparținând domeniului public, precum și casarea autovehiculelor uzate;
- spații verzi – întreținerea și amenajarea de spații verzi;
- iluminatul public- consumul de energie electrică privind funcționarea acestuia;
- suportarea integrală sau parțială a costurilor de transport pentru elevi și pentru unele categorii sociale;
- subvențiile pentru diferența de preț și tarif la energia termică livrată populației;
- ordinea publică de pe raza municipiului Arad;
- organizarea și desfășurarea de activități cultural-artistice, precum și proiecte culturale, de tineret și sport;

Măsurile de asistență socială și medicală finanțate din bugetul consolidat al Municipiului Arad includ:

- drepturile însoțitorilor persoanelor cu handicap;
- indemnizațiile persoanelor cu handicap;
- asigurarea serviciilor de îngrijire pentru persoanele vârstnice;
- asigurarea hranei pentru beneficiarii Cantinei Municipale;

- asigurarea bunei funcționări a obiectivelor de asistență socială;
- ajutoare sociale pentru persoanele defavorizate;
- ajutoare pentru înmormântare;
- ajutoare pentru încălzirea locuințelor;
- stimulentele educaționale sub formă de tichete sociale acordate copiilor din familii defavorizate;
- drepturile copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă;
- asistența socială comunitară din Municipiul Arad;
- cabinetele medicale din cadrul instituțiilor de învățământ preuniversitar de stat;
- cheltuielile curente și de capital ale Spitalului Clinic Județean de Urgență Arad;

Acordarea de subvenții operatorilor locali de servicii publice – producerea și distribuția de energie termică și transport în comun de călători, asigură prestarea acestor servicii la nivelul standardelor și în condițiile unor tarife accesibile beneficiarilor acestor servicii.

Serviciul datoriei publice în anul 2025 este compus din dobânzi și comisioane în suma de 22.650 mii lei și rambursări de credite în suma de 26.645 mii lei, aferente creditelor contractate de către Municipiul Arad.

II. Bugetul instituțiilor publice și activităților finanțate integral sau parțial din venituri proprii

Bugetul instituțiilor publice și activităților finanțate integral sau parțial din venituri proprii este compus din:

- 38 de Unități de Învățământ din Municipiul Arad, în suma de 19.467 mii lei;
- Teatrul Clasic “Ioan Slavici” Arad, în sumă de 10.460 mii lei;
- Filarmonica Arad, în sumă de 10.670 mii lei;
- Centrul Municipal de Cultură Arad, în sumă de 35.028 mii lei;
- HUB Cultural mARTA Arad, în sumă de 3.132 mii lei;

III. Bugetul creditelor interne

Bugetul creditelor interne cuprinde suma de 57.091 mii lei, aferentă creditelor interne contractate de către Municipiul Arad, în baza contractului de credit pentru investiții nr. 202212081112/16.12.202 încheiat cu Banca Comercială Română S.A., așa cum a fost aprobat prin Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Arad nr.310/2022.

Conform prevederilor art.39, alin.3 din Legea nr. 273/2006 privind Finanțele Publice Locale, Primarul Municipiului Arad aduce la cunoștința cetățenilor proiectul bugetului de venituri și cheltuieli pe anul 2025, în vederea formulării de propuneri cu privire la conținutul acestuia, prin urmare, persoanele interesate pot transmite electronic sugestiile, la adresa registratura@primariaarad.ro, telefonul cetățeanului 0257984 până la data de 21.03.2025.

**DIRECTOR ECONOMIC,
Marinela David**

**ȘEF SERVICIU BUGET,
Stoica Olimpia**